

ZDZIEJÓW KARTOGRAFII

Tom XXIV – 2022 | INSTYTUT HISTORII NAUKI POLSKIEJ AKADEMII NAUK

MAPA A TEKST

Instytut Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk
Zespół Historii Kartografii

ZDZIEJÓW KARTOGRAFII

Tom XXIV – 2022

MAPA A TEKST

FROM THE HISTORY OF CARTOGRAPHY

Volume XXIV – 2022

MAP AND TEXT

Komitet redakcyjny

Beata Konopska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)

Dorota Kozłowska (Instytut Historii Nauki PAN)

Radosław Skrycki (Uniwersytet Szczeciński)

Redaktor naukowy

Karol Łopatecki

Recenzenci

dr hab. Piotr Guzowski, prof. UwB; prof. dr hab. Jakub Niedźwiedz

Opracowanie redakcyjne i korekta

Jerzy Ostrowski, Bożena Ogorzelska

Indeks geograficzny i osobowy

Karol Łopatecki

Skład i łamanie

Janusz Świnarski

Wydawnictwa IHN PAN

Nowy Świat 72, 00-330 Warszawa

e-mail: ihn@ihnpa.n.waw.pl

© by: IHN PAN & Authors

ISSN: 0138-0850

ISBN: 978-83-960759-9-4

Warszawa 2022

Dofinansowywano ze środków budżetu państwa w ramach programu

DOSKONAŁA NAUKA – Wsparcie monografii naukowych

Nazwa zadania: ZDZIEJÓW KARTOGRAFII

Dofinansowanie: 19 700 zł

Całkowita wartość 22 200 zł

SPIS TREŚCI

Karol Łopatecki	
Od redaktora naukowego	9
Michał Mauks	
Mapa Agryppy, <i>Res gestae Divi Augusti</i> i kontrola nad rzymskim <i>orbis terrarum</i>	13
Bogdan Burliga	
Google Maps na blisko 1500 lat przed Google Maps: zwięzła legenda do mozaikowej mapy z Madaby	25
Piotr Tafilowski	
Fabularyzacja przestrzeni: osmański podbój Egiptu (1517) w narracji Ludwika Tuberona de Crieva	47
Dariusz Chemperek	
Strumienie, drzewa, nimfy... – Jan Kochanowski w Zamchu. <i>Dryas zamechska</i> i <i>Pan Zamchanus</i> w świetle geografii historycznej i kartografii krytycznej	57
Lucyna Szaniawska	
Objaśnienia na mapach drukowanych w XVI i XVII wieku, uczelniające ich treść	81
Aliaksei Adamovich	
O doprecyzowaniu datowania „Radziwiłłowskiej” mapy Wielkiego Księstwa Litewskiego z roku 1613	149
Jerzy Czajewski	
Kartografia wojny smoleńskiej (1632–1634) w obrazach i słowach	175
Dorota Jutrzenka-Supryn, Jolanta Czuczko	
Szukając liter, szukając słów. Możliwości wykorzystania technik analitycznych i procesów konserwatorskich w uczelnianym tekście w zabytkach kartograficznych na przykładzie mapy Hindenberga IXNOOPΘGPAΘIA PLENIACA	231

Anna Pastorek	
Bitwa morska pod Downs w 1639 roku – mapa, tekst, ryciny	265
Karolina Kwaśna	
Opowieści z pogranicza. O ukrytej geografii <i>Mapy Nowej Anglii</i> Johna Fostera	281
Radosław Skrycki	
Mapa jako książka. O ramie wydawniczej, dedykacjach i nietypowym przypadku Eilharda Lubinusa	305
Robert Milewczyk	
Jana Andrzeja Morsztyna poetka mapa trunków europejskich	321
Rostysław Sossa	
Polityczne i administracyjne granice ziem ukraińskich w pracach Guillaume'a Beauplana	341
Karol Łopatecki, Wojciech Krawczuk	
Szwedzki plan oblężenia Krakowa z 1655 roku jako przykład wykorzystania prac kartograficznych w komunikacji epistolarnej	357
Tomasz Tarasiuk	
Z miarką przez Pomorze: kataster szwedzki, czyli najdawniejsze mapy katastralne Pomorza	383
Bogusław Dybaś	
Problematyka fortyfikacyjna w opisach do wojskowej mapy Galicji, tzw. Mapy Miega (1779–1783)	395
Katarzyna Lisiecka	
Romantyczna wizja granic Polski. Mapa Pomorza (i Nowej Marchii) Jędrzeja Słowaczynskiego	433
Dorota Siwicka	
Wierna mapa. Podróż Konstantego Tyszkiewicza po rzece Wilii	449
Tomasz Olenderek	
Mapy leśne z obszaru guberni lubelskiej	469
Bogdan Wolak	
Chorografia <i>Geografii polskiej Warmii</i> Walentego Barczewskiego w ujęciu jakościowym i ilościowym	489

<i>Lucyna Szaniawska</i>	
Objaśnienia na mapach tematycznych na przykładzie map wojennych, między innymi 12 Kompanii Geograficznej	509
<i>Kamił Nieścioruk</i>	
Na początku było słowo. A potem mapa. O stosunku historii kartografii do map tolkienowskiego Śródziemia	549
<i>Leszek Opyrchal</i>	
Mapa jako bohater filmu <i>Złoto MacKenny</i>	561
<i>Ewa Krzyżanowska-Walaszczyk</i>	
Mapa Isaaka Tiriona a <i>Księgi Jakubowe</i> Olgi Tokarczuk	575
<i>Beata Konopska</i>	
Teksty w pracy nad dawną mapą. Refleksje warsztatowe	595
Indeks geograficzny	611
Indeks osobowy	637

CONTENTS

<i>Karol Lopatecki</i>	
From the scientific editor	11
<i>Michał Mauks</i>	
Agrippa's map, <i>Res gestae Divi Augusti</i> and control of the Roman <i>orbis terrarum</i>	13
<i>Bogdan Burliga</i>	
Google Maps nearly 1,500 years before Google Maps: brief legenda to the Madaba Mosaic Map	25
<i>Piotr Tańfilowski</i>	
Fictionalization of Space: Ottoman Conquest of Egypt (1517) in the narrative by Louis Tuberon	47
<i>Dariusz Chemperek</i>	
Jan Kochanowski in Zamch (?). <i>Dryas zamechska</i> and <i>Pan Zamchanus</i> in the light of historical geography and critical cartography	57
<i>Lucyna Szaniawska</i>	
Explanations on maps printed in the 16th and 17th centuries, clarifying their content	81
<i>Aliaksei Adamovitch</i>	
On the clarification of the dating of the Radziwill map of the Grand Duchy of Lithuania from 1613	149
<i>Jerzy Czajewski</i>	
Cartography of the Smolensk War (1632–1634) in images and words	175
<i>Dorota Jutrzenka-Supryn, Jolanta Czuczko</i>	
In search of letters, in search of words. Possibilities for applying analytical techniques and conservation processes in improving the legibility of texts in cartographic objects on the example of an Hindenberg map IXNOOPÖGPAΘIA PLESNIACA	231

<i>Anna Pastorek</i>	
The naval Battle of the Downs in 1639 – map, text, engravings	265
<i>Karolina Kwaśna</i>	
Tales from the Borderland. Hidden Geographies in John Foster's <i>A Map of New England</i>	281
<i>Radosław Skrycki</i>	
The map as a book. On the publishing frame, dedications and the unusual case of Eilhard Lubinus	305
<i>Robert Mileńczyk</i>	
Jan Andrzej Morsztyn's poetic map of European alcoholic beverages	321
<i>Rostysław Sossa</i>	
Political borders and administrative boundaries of Ukrainian lands in the works of G. Beauplan	341
<i>Karol Lopatecki, Wojciech Krawczuk</i>	
The Swedish plan of the siege of Krakow from 1655 as an example of cartographic works used in epistolary communication	357
<i>Tomasz Tarasiuk</i>	
Measuring Pomerania: Swedish cadastre, the oldest cadastral maps of Pomerania	383
<i>Bogusław Dybaś</i>	
Fortification issues in descriptions to the military map of Galicia, known as the Mieć Map (1779–1783)	395
<i>Katarzyna Listiecka</i>	
A romantic vision of Poland's borders. Map of Pomerania (and New March) by Jędrzej Słowacyński	433
<i>Dorota Siwicka</i>	
Faithful map. Konstanty Tyszkiewicz's journey on the Neris River	449
<i>Tomasz Olenderek</i>	
Forest maps of the Lublin governorate area	469
<i>Bogdan Wolak</i>	
Chorography of Walenty Barczewski's "Geography of Polish Warmia" in qualitative and quantitative terms	489

<i>Lucyna Szaniawska</i>	
Explanations on thematic maps on an example war maps, including the 12th Geographical Company	509
<i>Kamił Nieścioruk</i>	
In the beginning was the word. Then came a map. On relations of history of cartography and Tolkien's Middle-earth	549
<i>Leszek Opyrchal</i>	
The map as a protagonist in the movie <i>Mackenna's Gold</i>	561
<i>Ewa Krzyżanowska-Walaszczyk</i>	
Isaak Tirion's map vs. <i>The Books of Jacob</i> by Olga Tokarczuk	575
<i>Beata Konopska</i>	
Text at work on the old map. The workshop reflections	595
Geographical index	611
Personal index	637

Indeks geograficzny

W indeksie geograficznym podane są współcześnie używane w Polsce nazwy. W nawiasach podano najczęstsze warianty występujące w książce, które są stosowane w innych państwach lub są formami historycznymi. Umieszczono je w indeksie jako osobne hasła z odwołaniem do współczesnych nazw polskich. Kursywą wyróżniono nazwy miejscowości wymienione wyłącznie w przypisach i bibliografii (w pozycji dotyczącej miejsca wydania publikacji). W konsekwencji niektóre nazwy miast podawane są dwukrotnie: czcionką zwykłą i kursywą, np. Amsterdam, Berlin, Boston, Wrocław, Warszawa itd. Indeks obejmuje również dobrze czytelne nazwy na reprodukowanych w książce mapach i planach. Jeżeli cały artykuł dotyczy konkretnego obiektu geograficznego, co ujęte jest w tytule lub słowach kluczowych, a jego nazwa pojawia się w tekście bardzo często, podano pełny zakres stron artykułu (np. w odniesienia do pracy *Szwedzki plan oblężenia Krakowa z 1655 roku...*, w indeksie przy miejscowości Kraków podano zakres stron tego tekstu). W indeksie nie uwzględniono nazw geograficznych występujących w tytułach prac umieszczonych w przypisach lub bibliografii.

Geographical index

The geographical index gives the names in contemporary use in Poland. The most common variants found in the book, which are used in other countries or are historical forms, are given in brackets. They are placed in the index as separate entries with reference to contemporary Polish names. Italics are used for place names mentioned only in the footnotes and bibliography (under the heading of place of publication). Consequently, some city names are given twice: in normal font and in italics, e.g. Amsterdam, Berlin, Boston, Wrocław, Warszawa, etc. The index also includes clearly legible names on the maps and plans reproduced in the book. Where an entire article deals with a specific geographical site, which is included in the title or key words, and its name appears very frequently in the text, the full page range of the article is given (e.g. in the reference to the work *Szwedzki plan oblężenia Krakowa z 1655 roku...*, the page range of this text is given in the index next to the city of Cracow). The index does not include geographical names appearing in the titles of works included in the footnotes or bibliography.

Abbach 108
Abingdon 27, 31, 33, 42, 45
 Abisynia, zob. Etiopia
 Abrantes 127
 Acquapendente 328
 Afryka 19, 50, 83, 111, 315, 435
 Akejum 17
 Al-Arisz 52
 Al-Mansura (Mansura) 49
 Albania 579, 580, 586
 Albano 328
 Albuquerque 116
 Alcácer do Sal 114
Aldershot 31, 45
 Aleksandria (Alexandria) 49, 51, 53, 54, 83, 203, 204, 579
 Alentejo 127
 Alexandria, zob. Aleksandria
 Alezja 203, 204
 Alfonsine 536
 Algieria 331
 Alicante 326
 Allenstein, zob. Olsztyn
Alphen aan den Rijn 149, 150
 Alpy 326
 Alt Colin, zob. Kolin
 Ameryka 110, 281–283, 287, 291, 289, 303, 315
 Ameryka Północna (Ameryka) 110, 281–283, 287, 291, 298, 303, 315
 Ameryka, zob. Ameryka Północna
Amman 27, 44
Amsterdam 29, 45, 123, 145, 149, 156, 198, 200, 244, 262, 265, 266, 268, 270, 272, 274, 278, 279, 342, 593
 Amsterdam 83, 89, 91, 92, 94–97, 109, 112, 114, 122, 123, 125, 126, 130, 149, 151, 170, 172, 173, 199, 265, 267–270, 272, 273, 275–277, 279, 309–312, 314, 316, 320, 346, 575, 577, 578, 582, 585, 594
 Anatolia (Natolia) 109, 578, 580, 584, 585
 Ancyranum, zob. Ankara
 Andegawenia 324
 Anglia (England) 84, 109, 269, 274–276, 311, 331, 335, 550
 Ankara (Ancyranum) 18
 Ankona 525–526
Ann Arbor 18, 22, 28, 43
 Antiochia 27
 Antwerpia 90, 91, 93, 101, 103, 106, 309
 Arabia 18, 26, 51, 315
 Arabian Gulf, zob. Zatoka Suezka
 Arceto 328
 Arcyksięstwo Austriackie 107, 331
 Arcipelago, zob. Morze (właśc. Wyspy) Egejskie
 Armenia 109, 578, 580
 Arras 512
 Ashford 269
 Asyria 53
Ateny (Athens) 27, 38
 Augsburg 126, 308
 Austria 84, 107, 117, 118, 135, 313, 331, 333, 396, 425, 432, 525, 581, 586
 Avaricum 203, 204
 Ay 324
 Azerbejdżan 581
 Azja 19, 111, 312, 315–317, 320, 435, 578, 580
 Azja Mniejsza 84, 586, 591
Baarn 276, 278
 Babilon (fort) 50, 54
 Bacharach 325
 Badajos 116, 127
 Baerle 89
 Bagnáia 328
 Bahr Kurmullus (Lake of Tanis) 49
 Baligród 403, 405, 422
 Baltimore 282, 300, 302

- Bamberg (biskupstwo) 117
 Banat 581
 Baranówka 349
 Barbaria, zob. Mahreb
 Barczewko (Stary Watembork) 498, 501–503, 505
 Barczewo (Watembork) 497–499, 500, 502–506
Barnsley 16, 22
 Bartąg (Berting) 498, 500, 503, 504, 506
 Bartoły Wielkie (Bartóły) 498, 501, 503, 505
 Bartóły, zob. Bartoły Wielkie
 Bastia 329
 Bavaroae, zob. Bawaria
 Bawaria (Bavariae) 107–109, 118, 133, 143, 147, 313, 331
 Bay de Seine, zob. Zatoka Sekwany
 Bazarnik, zob. Bazarzyńce
 Bazarzyńce (Bazarnik) 414
 Beachy Head 268
 Beaune 324
 Będargowo (Mandelkow) 390
 Belgia (Niderlandy hiszpańskie) 87, 311, 331, 398, 517
 Belgrad 581, 586
 Belz 353
 Berchtesgaden 108
 Berchtesgadener Ache 108
 Berdyczów 350
 Beresteczek 343
 Berezyna (dopływ Niemna) 452
 Bergen (Berghen) 84
Berkley 17, 20, 22, 33, 37
 Berlin 238, 250, 331, 436, 438, 452
Berlin 14, 25, 26, 33, 36, 37, 44, 45, 177, 228, 411, 430
 Berting, zob. Bartąg
 Besarabia 578, 581, 584, 586
 Betlejem 34
 Biała Cerkiew 348
 Białe (Bietyj, Biała) 183, 197, 198
 Białka (rzeka) 464
 Białopole 481
Białystok 369, 380–382
 Biebrza 492
 Biedowo 505
 Biekary, zob. Piekary
 Bieliczna 422
Bielsko-Biała 322, 337
 Bietyj, zob. Białe
 Bierna 411
 Biesowo 498, 501, 503, 505
 Bieszczady 422
 Bilbajs 52
 Biłgoraj 68, 69
 Bir al-Abd 52
 Birze 155, 202
 Bischofsburg, zob. Biskupiec
 Bischofswiesen (Wiss) 108
 Biskupice 428, 480
 Biskupiec (Bischofsburg) 497–499, 501–503, 505
 Bistriza, zob. Stara Bystrica
 Bizancjum 25, 27, 31, 46
 Bliski Wschód 109, 581
 Bobingen 126
 Bobrowniki 122
 Bocianowo 505
 Bogdanowa Okolica (Bogdanowyj Moch) 188–192, 216, 223
 Bogdanowyj Moch, zob. Bogdanowa Okolica
 Boh 141, 345, 586
 Bohemia, zob. Czechy
 Bolonia 328, 535
 Bommel 124, 125
 Bonn 237
Bonn 43
 Bordeaux 324
 Borimla (Boromla) 351
 Borneo 315
 Boromla, zob. Borimla

- Borowe Młyny (Borowe nad Tanwią) 59, 62
 Borysthenes, zob. Dniepr
 Bosfor 578, 584
 Bośnia 331, 578, 580, 584, 586
 Boston 281, 288, 290, 296, 304
Boston 14, 15, 18–21, 26, 27, 30–33, 36–40, 42, 44–46, 273, 278, 299, 303, 374, 379
 Brabancja 90, 106, 155
 Braclaw 352
 Brandenburg, zob. Uszakowo
 Brandenburgia 84, 312, 331, 393, 442, 443
 Brandenburgia-Prusy 437
 Braniewo (Brunsberk) 130, 492, 497
 Brąswałd (Brunswałd) 491, 498, 501, 503, 504
 Bratysława (Preszburg) 330, 331
 Brazylia 102, 312
 Breda 87–98, 106, 127, 375
 Breslau, zob. Wrocław
 Bretania 103
 Bridgewater 294
 Brodnica 492
 Brody 330, 417, 419, 420, 425
 Brody (k. Kalwarii Zebrzydowskiej) 424
 Brookfield (Squaboag) 289, 294, 296
 Broumov 118
 Bruksela 133, 331
 Brunsberk, zob. Braniewo
 Brunswałd, zob. Brąswałd
 Brunszwik 335
 Brytania 111
 Brzeźno (Brzyzno) 481
 Budrio 534, 535
 Budweiß, zob. Czeskie Budziejowice
 Budyło (poroh) 138, 139, 348
 Budziak 348
Buffalo 43
 Bug 67, 353, 492
 Bujmir 351
 Bukowiec 70
 Bukowina 396
 Bukownica (koło Hedwiżyna) 70
 Bułgaria 347, 348, 578, 583, 584, 586
 Burgundia 88
 Burullus (Butos, jezioro) 49
 Butryny 498, 503, 504
 Byczyna 62
 Bystra Rzeka (Śródziemie) 551
 Bytów 439
 Bytyń 481
 Cáceres 127
 Cairo, zob. Kair
 Calais (Cales) 269–271, 274–276
 Calais Cliff 268
 Calvaia, zob. Kalwaria Paclawska
Cambridge 17, 18, 20–23, 26, 29–33, 36–39, 41, 43, 46, 53, 55, 56, 266, 279, 342, 343, 349, 354
 Camino 523, 544, 547
 Candia, zob. Kreta
 Cannavinelle 523, 544, 547
 Canterbury 269
 Canyon de Chelly, zob. Drżąca Skała
 Cape Anna (Nowa Anglia) 284, 289, 296
 Cape Cod Bay (Stuarts Bay) 282, 283
 Cape Elizabeth (Nowa Anglia) 283, 285
 Cape James 282, 284
 Caprarola 328, 332
 Carlsbadt, zob. Karlowe Wary
 Carstwo Rosyjskie 353, 354
 Casco 294
 Cassa, zob. Czadca
 Castelo Branco 116
 Cejlon (Zevlan) 315
 Cesarstwo Habsburgów (Monarchia Habsburska) 117, 118, 331, 333, 395–397, 425, 431

Cesarstwo Rosyjskie, zob. Imperium
 Rosyjskie (po 1721 r.)
 Cesarstwo Rzymskie 26, 27
 Chabrowo 505
 Cham (Chamb) 314
 Chan Junus 52
Chapel Hill 292, 301
 Chełm 122, 353, 470
 Chełmno 492
 Chelmsford 294
 Chensford 288, 293, 296
 Cherbourg 515, 516
 Chicago 562
Chicago 17, 21, 28–30, 32, 39, 40,
 42, 43, 142, 145, 155, 283, 286,
 302, 360, 380, 385, 392
 Chiny 107, 112, 113, 115, 143, 147,
 148, 315
 Chmielek 69
 Chojna (Królewiec nad Odrą, Königsberg in der Neumark) 443
 Chojnice 492
 Chorągwica 428
 Chortyca 345, 346
 Chorwacja 398, 579, 586
 Chozestan 581
 Cipro, zob. Cypr
 Circassia, zob. Czerkiesja
 Cisna 423
 Clagenfurt, zob. Klagenfurt am Wörthersee
 Colberg, zob. Kołobrzeg
 Coloniae, zob. Kolonia
 Concord 288, 293, 296
 Conje, zob. Konya
 Connecticut 290
 Cotnari 330
 Craiova (Krajowa) 587
 Cypr (Cipro) 534, 578, 579, 585, 586
 Czadca (Cassa) 118
 Czapielszczyzna 461
 Czarnogóra 331
 Czarnolas 64, 75
 Czarnowasy (Czarnowas) 121
 Czarnuszka (Hoher Berg) 181
 Czarny Szlak 140
 Czechy (Bohemia) 84, 118–120, 122,
 132, 144, 148, 312–314, 331, 510
 Czehryń 248
 Czerkiesja (Circassia) 348, 578, 580,
 585
 Czernihów 349
 Czernihowszczyzna (ziemia czernihowska) 348, 349, 353
 Czeskie Budziejowice (Budweiß) 313
Częstochowa 421, 430
 Czirza, zob. Siercza
 Dąbie 363
 Dąbie (Damm) 439–441
 Dąbrowa 505
 Dąbrówka Ruska 406
 Dacja 19
 Damaszek 50
 Damietta 49
 Damm, zob. Dąbie
 Dangali, zob. Sudan
 Dania (Denmarck) 84, 331, 335
 Dantisci, zob. Gdańsk
 Danzig, zob. Gdańsk
 Dartmouth (Nowa Anglia) 283, 284
 De Merck, zob. Mark
 Deal (Deyl) 273
 Dębno 407
 Dekanat olsztyński 498, 501, 504,
 507
 Dekanat watemborski 498, 502, 505,
 507
 Dekanat zyborski 498, 502, 505, 507
 Delta Nilu 34, 35, 49–51, 54
 Delta Wisły 373
 Den Haag zob. Haga
 Den Helder 266, 278
 Den Hoeck van Doveren 273

Denmarck, zob. Dania
 Departament lubelski 470
 Dewythen, zob. Dywity
 Dieppe 518
Dieterich 25, 41
 Diospolis, zob. Lod
 Długie Jezioro (Śródziemie) 551
 Dniepr (Borysthenes) 137, 138, 153,
 154, 157, 160–162, 164, 180–
 187, 190, 192–195, 200, 201,
 204, 213, 218, 219, 223, 224,
 345, 346, 349, 351, 352, 433,
 436, 447, 586
 Dniestr (Tyras) 141, 349, 463, 583,
 586
 Dobre Miasto 130
 Dobryłów 481
 Don 586
 Dordrecht 124, 125
 Dorohobuż 176, 209, 211, 350
Dortmund 237, 261
 Douai, równina 512, 513
 Dover (Doveren) 273
 Downs (Duins, Duyns) 265–280
 Drabinianka 412
 Drau 117
 Drezdenek (Drezno, Driesen) 443
 Drezno 331, 449, 458, 466
Drezno 450, 465
 Drobeta-Turnu Severin (Severino)
 586
 Drżąca Skała (Spider Rock, Canyon
 de Chelly) 566, 567, 570
 Dubienka 477, 481
 Dublin 331
 Dubniki 202
 Dubno 350
 Dubrownik (Raguza) 328
 Duins (Duyns), zob. Downs
 Dukla 410
 Dunaj 451, 583, 584, 586, 587
 Dungeness 271
 Dunkierka 270, 273, 275, 276
 Dürnberg (Dürnperg) 108
 Dutch Republik, zob. Zjednoczone
 Prowincje
 Duży Klebark, zob. Klebark Wielki
 Dyrrachium 203, 204
 Dywity (Dewythen) 498, 502–504,
 506
 Dziewicza Góra (sehr hoher Berg)
 181, 182, 185, 188, 190, 192,
 196, 210, 216, 223
 Dzikie Pola 136, 347, 348, 351, 352,
 586
 Dżwina 72, 436, 444, 451
 Dzwoniec (poroh) 137–139, 348
 Ebourn 269
 Edynburg 331
Edynburg (Edinburgh) 18, 22
 Egipt 18, 19, 47–49, 51–54, 56, 83,
 579
 El Hierro, zob. Wyspa Południkowa
 Elbląg 492
 Elham 269
 Elk 492, 498
 Elvas 116, 127
 England, zob. Anglia
 Ermland, zob. Warmia
 Estonia 331
 Estremadura 127
 Estremoz 116
 Etiopia (Abisynia) 18, 83, 111
 Etna 329
 Etten 89
 Etten-Leur (Etten, Leur) 89
 Europa (Stary Świat) 60, 82, 84, 87,
 100, 109, 114, 128, 129, 155,
 156, 176–178, 214, 273, 315,
 321, 322, 325, 331, 336, 337,
 339, 351, 366, 374–376, 396,
 398, 435, 453, 490, 494, 575, 576,
 579, 581, 588, 589, 591, 592, 594
 Europa Południowa 366

Europa Południowo-Wschodnia 576, 579, 581, 591
 Europa Środkowa 322, 374, 579, 591
 Europa Wschodnia 374
 Europa Zachodnia 60, 176, 178, 366
 Évora (Evora) 116
Exeter 15, 23
 Falmouth 103
 Federacja Rosyjska 10, 12
 Feldkirchen in Kärnten (Vildkirchn) 117
 Ferrara 539
 Filipiny 315
 Finlandia (Finland) 84
 Flandria 155, 272, 274–276
 Florencja 154, 331
 Fochev, zob. Fuzhou
 Fokien, zob. Fujian
 Fortalicja Zygmunowska 184, 188–190, 193, 195, 196, 201, 206, 209, 219, 223, 224
 Francja (France) 66, 84, 102, 125, 136, 141–143, 274–276, 324, 325, 330–332, 335–337, 343, 366, 517, 518
Franeker 266, 279
 Frankfurt nad Menem 32, 41, 93, 94, 100, 154, 510
 Frankfurt nad Odrą 438, 439, 443
 Frascati 328
 Freising (biskupstwo) 118
 Friuli 327
 Frombork 130
 Fujian (Fokien) 112–115, 143, 147, 148
 Fuzhou (Fochev) 112
 Gąbin 492
 Gairès 153
 Galia 14, 18, 19, 109, 111, 311
 Galicja (Królestwo Galicji i Lodomerii) 395–432
 Galicja (prowincja hiszpańska) 273
 Ganhai, zob. Nanhai
 Gastein 108
 Gaza 52
 Gdańsk (Danzig, Gedani, Dantisci) 73, 131, 136, 137, 178, 199, 202, 212–214, 216, 222, 345, 347, 350, 351, 354, 372, 374, 442, 492, 550
Gdańsk 58, 77, 128, 146, 179, 211, 222, 223, 228, 557, 588, 593
 Gedani, zob. Gdańsk
 Geertruidenberg 88
 Geldre 98
 Genewa 64
 Gergowia 203, 204
 Germania (okres antyczny) 18
 Germania, zob. Niemcy
 Getynga 26
 Gietkowo, zob. Gutkowo
 Gietrzwałd 498, 500, 503, 504
 Giławy 498, 501, 503, 505
 Gilsen 89
 Ginneken 88, 89, 91, 93
 Giza 49
 Giżycko 492, 498
 Glasgow 525
 Glimieniec (Glimienicza) 411
 Globel 537
 Głuszyca (Hłuszyca) 196, 223
 Gniezno 437, 439
 Goa 111
 Gołdap 492
 Golinka 353
 Gondor (Śródziemie) 552
 Góra Dąbrowa 71
 Góra Nebo 26
 Góra Świętego Marcina 403
 Góra Tokaj 329
 Gorecko 69
 Górecko Kościelne 71
 Góry Świętokrzyskie 65
 Goryń 349
 Gorzków 480

Gotlandia 213
 Goyiong 273
 Göppingen 108
 Göggingen 126
 Gravesend 274–276
Graz 377
 Great Swamps (Rhode Island) 294
 Grecja (Graecia) 19, 84, 109, 202,
 328, 579, 580, 586
 Greenwich 525, 540, 578, 579
Greifswald 384, 392
 Greifswald 387
 Grenlandia 109
 Gródek 74
 Grodno 155
 Groot Sundert 89
 Großaitingen (Gr:Aitingen) 126
 Groton 288, 293, 296
 Grudziądz 492
 Gruzja 581
 Gryfino (Greifenhagen) 439, 440
Gryfino 440, 446
 Gryźliny 498, 501, 503, 504
 Guangdong (prowincja chińska) 114
 Gubernia chełmska 470
 Gubernia kielecka 471
 Gubernia lubelska 469–488
 Gubernia radomska 471
 Gubernia siedlecka 470, 471
 Gumieńce (Scheune, Schün) 387–
 389
 Gurjewsk (Neuhausen) 129, 131
 Gurnitz 134
 Gutkowo (Gietkowo) 498, 500, 503,
 504
 Gwadiana 127
 Hades (mitologia) 179
 Hadly 288, 294–296
 Hadyelberg 565, 570
 Haga (Den Haag) 267, 268, 272, 277,
 278, 577
 Hage 88, 89, 93
 Hajna 458
Halle 33, 45
 Halle (pod Salzburgiem) 108
 Hallein (Hellel) 108
 Hartelbergen 88
 Hatfield 294
 Havel 89
 Haveril 289, 296
 Hawr (Le Havre) 518
 Hebron 34, 35
 Hedwizyno 70
 Heliopolis (Egipt) 49, 51
 Hereford 33
 Herzogenburg 118
 Hetmanat (Państwo Kozackie) 353
Hildesheim 17
Hilversum 267, 278
 Hinnerfelt 390
 Hiszpania (Spaine) 18, 84, 87, 105,
 109, 111, 265, 267, 276, 280, 311,
 326, 330, 331, 366
 Hłuszyca, zob. Głuszycza
 Hoeven (Hove) 89
 Hoher Berg, zob. Czarnuszka
 Hoichstraten 89, 90
 Holandia, zob. Zjednoczone Prowin-
 cje
 Hollenburg 118
 Holy Land, zob. Ziemia Święta
 Hoogstraten (Hoichstraten) 89
 Horion (rzeka) 50–52, 54, 55
 Horodnia 185
 Horodzianka 185
 Horyń 352
 Gospodarstwo Mołdawskie 330, 347,
 348, 584
 Houtein 89
Houten 152, 312, 318
 Hove 89
 Hradczany 313
 Hradec Králové (Konigingretz) 313
 Hrubieszów 484

Hungariae, zob. Węgry
 Huśnica 405
Husum 312, 319
 Hybernia, zob. Irlandia
 Hythe 274–276
 I Rzesza, zob. Święte Cesarstwo Rzymskie
 Iablunka, zob. Jabłonków
 Iași, zob. Jassy
 Iassy, zob. Jassy
 Imperium (Cesarstwo) Rosyjskie 578
 Imperium Osmańskie, zob. Turcja
 Inflanty (Livonia) 72, 73, 76, 79, 157, 331
 Ingolstadt 107
 Ipswich 284
 Irak 521
 Irlandia (Hybernia) 84, 109, 311, 331, 572
 Isla del Meridiano, zob. Wyspa Południkowa
 Islandia (Island) 84
 Italia, zob. Włochy
Ithaca 33, 39
 Iuncum, zob. Modon
 Iwano-Frankińsk, zob. Stanisławów
 Iwanogorod 353
 Iwonicz (Iwoniec) 403, 404
 Iwoniczanka 404
 Izby 422
 Izmir, zob. Smyrna
 Izrael 583
 Jabłonków (Iablunka) 118
 Jądrychowo 492
 Jamestown 292
 Jampol 349
 Janeži 537
 Janowice 418
 Janowiec 122, 478, 479
 Japonia 82, 83, 315
 Jaroty (Jondorf) 491
 Jaślisk 403
 Jassy (Iași, Iassy) 578, 584, 587
 Jastkowice 71
 Java 315
 Jazdowo 62
 Jedlino 238
 Jelovec 537
 Jerozolima 28, 30, 32–34, 46, 54
Jerozolima (Jerusalem) 25, 27, 29, 31, 33, 37, 40, 41, 43–46
 Jerusalem, zob. Jerozolima
 Jerycho 34
 Jezierna 140
 Jezioro Miedwie (Madüe See) 440
 Jezioro Żarnowieckie 437
 Jondorf, zob. Jaroty
 Jonkowo 498, 500, 503, 504
 Jordan 34
 Józefów 68
 Judea 33
 Jugosławia 525, 537–539, 572
 Justow, zob. Ustowo
 Kabr el Sai 52
 Kair (Cairo) 49–52, 85–87, 143, 147
 Kaisershof 313
 Kalabria 329
 Kaliningrad, zob. Królewiec
 Kalwaria Paławska (Calvaia) 417
 Kalwaria Zebrzydowska 424
 Kamień (wieś n. Wilią) 457
 Kamieniec Podolski 87, 98–100, 106, 143, 147, 352
 Kampania 328
Kampen 25, 39
 Kanada 512
 Kanał La Manche 265–269, 274, 514
 Kanał Ptolemeusza, zob. Kanał Trajana
 Kanał Trajana (Ptolemeusza) 49–51, 54
 Karaman 580
 Karamania 578, 580
 Karlowe Wary (Carlsbadt) 313

- Karlsruhe 120
Karlsruhe 396, 430
 Karpaty 421, 436
 Kartuzy 492
 Karyntia 117, 133–135, 144, 148, 331
 Kastylia 127
 Katania 329
 Katia 52, 76
 Katowice 237, 242, 263
Katowice 63, 73, 261, 306, 307, 310, 318, 319, 333, 338, 451, 462, 464, 465, 507
 Kazimierz (leśnictwo) 477
 Kazimierz (obecnie dzielnica Krakowa) 358, 360, 361, 363–368, 370, 372, 376, 378
 Kazimierz Dolny (nad Wisłą) 71, 122
 Kennebeck 294
 Kennibek (rzeka) 295
 Kent 266
 Kerak 34, 35
Kęty 20
 Kijów 348, 352
Kijów (Київ) 342, 343, 354, 355
 Kittery (Kittary) 294
 Klabark Mały (Klebark) 501
 Klagenfurt am Wörthersee (Clagenfurt) 117
 Kłajpeda (Memel) 167, 170, 492
 Klebark Wielki (Duży Klebark) 498, 503–505
 Kleck 155
 Kleparz 359, 360, 362, 364, 365, 371, 373, 377, 378
 Klewki 498, 501, 503–505
 Klucz Lipski 472, 473
 Kniahiniński (poroh) 138, 139, 348
 Kniahynyn (Knihynyn) 420
 Kobbelbude, zob. Swietłoje
 Kock 122
 Kokendorf, zob. Nowe Kawkowo
 Kolczyniówka 353
 Kolin (Alt Colin) 313
 Köln, zob. Kolonia
 Kołobrzeg (Colberg) 439, 440
 Kolonia 85
Kolonia (Coloniae, Köln) 32, 38, 372, 377, 381
 Kongo 111
 Konigingretz, zob. Hradec Králové
 Königsberg in der Neumark, zob. Chojna
 Königsberg, zob. Królewiec
 Konstantynopol, zob. Stambuł
 Konstantynów, zob. Starykonstantynów
 Konya (Conje) 578, 580
 Kopenhaga 331, 385
 Korfu 578, 579
 Korneuburg 118
 Korona Królestwa Polskiego, zob. Polska
 Korsyka 329, 331
 Kościerzyna 492
 Kostrzyn 437, 439, 443
 Kostyki 456, 461, 466
Koszalin 440
 Koszalin (Koźlin) 439, 440
 Kotlina Sandomierska 57, 65, 67
 Kowno 155, 450
Kozienice 469, 485
 Koźlin, zob. Koszalin
 Krajowa (Craiova) 587
 Kraków 178, 225, 226, 357–382, 417, 450
Kraków 40, 47, 55, 58, 60, 61, 63, 65, 66, 76, 77, 149, 176, 286, 302, 338, 342, 349, 365, 368, 379, 380, 398, 401, 402, 426, 429–431, 463–465, 470, 490, 507, 550, 558, 569, 572, 575, 588, 593, 608, 609
 Kraśnik 122
 Krasnobród 70

Krasnystaw 122, 477, 480
 Krechowce 420
 Krępiec 478, 479
 Kreta (Candia) 327, 578, 579, 584, 586
Kristianstad 362, 381
 Królestwo Galicji i Londomerii, zob. Galicja
 Królestwo Polskie (Kongresowe) 425, 470, 487
 Królestwo Polskie, zob. Polska
 Królestwo Pruskie 425, 491
 Królestwo Węgierskie 330
 Królewiec (Königsberg, Kaliningrad) 128, 129, 131, 491, 492
Królewiec (Königsberg, Kaliningrad) 189, 190, 228
 Królewiec nad Odrą, zob. Chojna
 Kromowicze 461
 Kropijny (Kropiwna) 168, 169
 Krym 346–348, 355, 578–581, 585
Kryspinów 177
 Krzemieńczuk 562
 Krzeszów 63, 69
 Księstwo Głogowskie 445
 Księstwo Karyntii 107, 117, 331
 Księstwo Ostrogskie (Ostrog Ducat) 350
 Księstwo Pomorskie 307, 309, 312, 320, 383, 437
 Księstwo Sabaudii 327, 331
 Księstwo Siedmiogrodzkie 330, 331
 Księstwo Siewierskie 347–349, 351, 353
 Księstwo Styrii 107, 331
 Księstwo Świdnickie 445
 Księstwo Warszawskie 425, 487
 Księstwo Zasławskie (Zaslaw Ducat) 350
 Księstwo Żmudzkie 445
 Kudak 346
 Kudak (poroh) 137–139, 346, 348
 Kurdystan 581
 Kurów 122
 Kwidzyń 492
 La Chiaia 523, 544, 547
 La Coruña 268, 272
 Lacjum 327, 328
 Lake of Tanis, zob. Bahr Krumullus
Lamberg 154
 Lamkowo 498, 501, 503, 505, 506
 Lancasler 288, 293, 294, 296, 297
 Lanckorona 423–425
 Landkreis Allenstein, zob. powiat olsztyński
 Landkreis Johannsburg, zob. powiat piski
 Landkreis Lötzen, zob. powiat giżycki
 Landkreis Lyck, zob. powiat ełcki
 Landkreis Neidenburg, zob. powiat nidzicki
 Landkreis Ortsbelg, zob. powiat szczycieński
 Landkreis Osterode, zob. powiat ostródzki
 Landkreis Rössel, zob. powiat reszelski
 Landkreis Sensburg, zob. powiat mragowski
 Landsperg, zob. Olsztynek
 Languedok, zob. Langwedocja
 Langwedocja (Languedok) 324, 325
 Lares 563
 Larosbach (Ladosnpach fl.) 108
 Las Czeski 108
 Las Dąbrowa 71
 Las Kozłowiecki 472
 Las Lipowy 71
 Lasocin 239
 Latarnia, zob. Wisłoujście
 Latopolis 49
 Launa, zob. Louny
 Lausanne, zob. Lozanna

- Lavamünd (Lavanmynd) 117
 Le Havre, zob. Hawr
 Lednica Górna 427, 428
 Leipzig, zob. Lipsk
 Lejda 157
Lejda (Leiden) 14, 15, 18–21, 26, 27, 30–33, 38–40, 42, 44–46, 198, 200, 273, 278, 374, 379
 Lemberg, zob. Lwów
 Lembork 439
 Leopoliś, zob. Lwów
 Leśna Rzeka (Śródziemie) 551
 Leśnica (Leschnica) 424
 Leśnictwo Chełm 484
 Leśnictwo Dubienka 477, 480–483
 Leśnictwo Lubartów 484
 Leśnictwo Lublin 477–479, 484
 Leśnictwo Nowa Aleksandria 484
 Leszczyny (Liscina) 417
 Leszno 177, 225, 226
Leszno 179, 228
 Leur 89
 Leur, zob. Etten-Leur
 Leutmeritz, zob. Litomierzycy
Leuven (Louvain) 26, 27, 39, 42
 Leżajsk (Leżajsko) 61, 68, 69
 Libmhil 168
 Libstatt 168
 Licperk, zob. Lidzbark Warmiński
 Lidzbark Warmiński (Licperk) 130, 497
 Lipa 472
 Lipnica Murowana 403
 Lipovšica 537
 Lipowa 428
 Lipowiec 403
 Lipsk 134
Lipsk (Lipsiae, Leipzig) 26, 29, 33, 41, 44, 154, 155, 171
 Lipsko 473
 Liscina, zob. Leszczyny
 Litomierzycy (Leutmeritz) 313
 Litwa 59, 60, 119, 122, 149–151, 154–162, 165, 170, 171, 190, 203, 204, 452
 Liverpool 525
 Livonia, zob. Inflanty
 Lizbona (Lisbon) 84, 114–116, 331
 Loara 102
 Lochanny (poroh) 137–139, 348
 Lod (Lyffa, Diospolis) 27
 Lodigowicze, zob. Ładygowice
 Loenhout 89
 Lombardia 327
Londyn (London) 17, 19, 20, 22, 26–33, 36–42, 44–46, 49, 52, 55, 83, 142, 145, 146, 283, 285, 300, 301, 303, 325, 338, 342, 360, 374, 379, 380, 558
 Londyn (London) 84, 282, 290, 304, 331, 450, 524
Los Angeles 17, 19, 20, 22
 Lotaryngia 102
 Louny (Launa) 313
 Louvain, zob. Leuven
Lozanna (Lausanne) 246, 262
 Lubaczów 70
 Lubawa 492
 Lubelszczyzna (Lublin region) 71, 472, 487
 Lublin 122, 353, 469, 471, 473, 477, 484, 487, 488, 549, 595, 609
Lublin 63, 76, 77, 292, 302, 322, 337, 361, 380, 470, 472, 474, 476, 485, 486, 559, 569, 572, 608
 Luksemburg 87
Lund 362, 380
 Lwów (Leopoliś, Lemberg) 57, 60, 73–75, 140, 141, 335, 353, 417–419, 587
Lwów (Львів) 342, 343, 354, 355, 402, 429, 463, 465, 569
 Lyffa, zob. Lod
 Łaba 313

Ładygowice (Lodigowicze) 410, 411
 Łahodów 420
 Łañcut 411, 413
Łañcut 411
 Łapiguz 418
 Łatgalia 73
 Łazany 428
 Łeba 439
Łódź 70, 77, 453, 464, 495, 496
 Łohojsk 458
 Łuck 352
 Łukowa 61–63, 68, 69, 75
 Łupków 421, 422
 Łyszny (poroh) 138, 139, 348
 Macedonia 19, 111, 578, 580, 586
 Madaba 19, 25–46
 Made 89
 Madfield 288, 290, 296
Madison 31, 44
 Madryd 331
 Madüe See, zob. Jezioro Miedwie
 Maede 91
 Mahreb (Barbaria) 109
 Mainz am Rhein, zob. Moguncja
 Maio 523, 544, 547
 Malbork 492
Malden 17, 19, 20, 29, 30, 32, 39, 41, 42
 Małopolska 409
 Malta 329
 Mandelkow, zob. Będargowo
 Mansura, zob. Al-Mansura
 Marche 327
 Marchia 132
 Mardyck 272
 Mark (De Merck) 89, 91, 97, 98
 Maroko (Moroco) 84, 331
 Marsylia 84
 Marxblais 89
 Massachusetts (kolonia) 281, 290, 296, 297, 300
 Massalia 203, 204
 Mątki (Mondtken) 506
 Mazowsze 497
 Media 19
 Mediolan 331
 Meklemburgia 437, 438
 Meksyk 103–105
 Meksyk (miasto) 104
 Melnick, zob. Mielnik
 Melzak, zob. Pieniężno
 Memel, zob. Kłajpeda
 Memfis (Memphis) 49
 Memmingen 126
 Mendam 288, 293, 296
 Merczyk 352
 Mérida 127
 Merlo 351, 352
 Merrimack 288–290, 296
 Mesyna 329
 Mezopotamia 20
 Międzyrzecz 350, 443
 Międzyrzeki (rezerwat) 71
 Mielnik (Melnick) 313
 Mierzyn (Mýringen) 388, 390
 Mietniowo 428
 Miketince, zob. Mykytyntsi
 Miłomłyn (Morung) 168
 Mimia 167
 Minderhout 89
 Mińsk 450
Mińsk (Мінск) 150
 Miropol, zob. Myropil
 Miśnia (Misniae) 313
 Missisipi 451
 Młynary (Mulhausen) 168
 Modena 535
 Modon (Iuncum) 48
Moguncja (Mainz am Rhein) 36, 37, 607
 Mołdawia (Moldavia) 84, 330, 347, 348, 445, 584, 586
 Monachium 107, 316, 317
Monachium (München) 26, 44, 324, 338, 411, 430

- Monarchia Habsburska, zob. Cesarstwo Habsburgów
 Mondragone 328
 Mondtken, zob. Małki
 Montage de Reims 324
 Monte Cairo 522, 523, 547
 Monte Cassino 511, 522–524, 526, 527, 529, 530, 532, 533, 535, 544, 547
 Montefiascone 328
 Montepulciano 328
 Montijo 127
 Morawia (Moravia) 84, 313
 Mordor (Śródziemie) 552
 Morea, zob. Półwysep Peloponeski
 Möringen 126
 Moroco, zob. Maroko
 Morung, zob. Miłomłyn
 Morze Adriatyckie 328, 579
 Morze Azowskie (Suche) 345, 578–580, 585, 586
 Morze Bałtyckie 70, 153, 376, 383, 384, 436–439, 442, 447, 450
 Morze Czarne 345, 346, 348, 433, 436, 447, 578–581, 583–586
 Morze Czerwone 49
 Morze Egejskie (Arcipelago) 111, 578, 583, 584, 586
 Morze Jońskie 578, 579, 584, 586
 Morze Marmara 578, 584
 Morze Martwe 28, 34
 Morze Północne 265
 Morze Śródziemne 34, 35, 52, 578–580, 583, 584, 586
 Morze Suche, zob. Morze Azowskie
 Morze Wschodniocihńskie 114, 315
 Moskwa (miasto) 222, 224, 450
 Moskwa (Moskwa) 362
 Moskwa (państwo) 60, 65, 72–74, 76, 79, 109, 111, 176, 198, 203, 204, 336, 344, 347–349, 351–353, 356, 578, 580, 585
 Moszczanka 598
 Mount Desert Island 295
 Mount-Hope 288, 293, 294, 296
 Mrągowo 492, 498
 Mroczna Puszcza (Śródziemie) 551
 Mulhausen, zob. Młynary
 München, zob. Monachium
 Münster 33, 40, 41
 Mykytyntsi (Miketinca) 420
 Mýringen, zob. Mierzyn
 Myropil (Miropol, Polenino, Polone) 350
 Nadleśnictwo Lubartów 472, 484
 Nadodrże 444
 Nakło 439
 Nanhai (Ganhai) 114, 115
 Nantucket 287
 Naraganset 288, 290, 296, 297
 Narbonne 324, 325
 Narew 67, 492
 Narnia 550
 Natolia, zob. Anatolia
 Neapol 273, 328, 331, 333, 525
 Nedryhajliw 353
 Neidenborg 168
 Neris, zob. Wilia
 Netecza, zob. Wirowa
 Netherland, zob. Niderlandy
 Neuhausen, zob. Grójewsk
 Neustargard, zob. Stargard
 Neuville St. Vaast 513
 New England, zob. Nowa Anglia
 New Hampshire 287, 290
 New Haven 287, 288, 296
 New Haven 29, 42, 46, 283, 301
 New London (Nowa Anglia) 284
 New York, zob. Nowy Jork
 Newichwannock 294
 Nidelandy hiszpańskie, zob. Belgia
 Niderlandy (Netherland) 84, 96, 119, 123–125, 135, 274, 277, 311, 325, 366, 375

- Nidzica 492, 498
 Niemcy (Germania) 84, 109, 111, 118, 123, 125, 126, 143, 144, 147, 148, 155, 250, 310, 311, 383, 384, 391, 393, 394
 Niemen 450–452, 492
 Nienasytec (poroh) 138, 139, 348
 Nieśwież 154, 155
 Nieuwpoort 274–276
 Nieżyn 353
 Nikopol (Nicopoli) 583
 Nikopolis 29
 Nil 48–54, 86, 451
 Nimpuk 288, 290, 296
 Nizina Polska 70
 Nizowje (Waldau) 129, 131
Norman 22
 Normandia 136, 335, 514–517, 519, 520, 525, 528
 North Foreland 266
 Northampton (Northamton) 288, 294, 296
 Norumbega 282
 Norwegia (Norway) 84, 109, 111
 Norymberga (Nürnberg) 119, 133, 308, 372
 Noteć 439, 492
 Nowa (Zachodnia) Galicja 396
 Nowa Anglia (New England) 281–304
 Nowa Gwinea 316, 317
 Nowa Marchia (Nowe Marki) 433, 437, 442–444, 447
 Nowa Ziemia 315
 Nowe Kawkowo (Kokendorf) 498, 502–504
 Nowogród Siewierski 349
 Nowogród Wołyński (Zwiahel) 349, 350
Nowy Jork (New York, Нью-Йорк) 26, 27, 30, 31, 33, 36, 39–42, 45, 48, 56, 144, 281, 292, 302, 325, 338, 342, 343
 Nox Borow 273
 Númenor 551, 554
 Nürnberg, zob. Norymberga
 Nysa 120
Oakland 20, 22, 37
 Oborniki 439
 Obsza (Opsza) 198
 Obsza (Psza) 61, 62, 67–69, 75, 79
 Ocean Indyjski 315
 Oceania 435
 Ocena Spokojny 315
 Oczaków 335
 Odra 433, 436–438, 440, 443, 444, 447
 Okopy (Okop) 481
 Olecko 492
 Olesznia 351, 352
 Olivença 116
 Olsztyn (Olstyn, Allenstein) 168, 489–493, 497–499, 500, 502–504, 506, 507
Olsztyn 491, 507
 Olsztynek (Landsperg) 168
 Ołyka 155
 Onuphis 49
 Oostmael 89
 Opalin 481
 Ophir 101
 Opole (Oppelen) 121
Opole 129, 145
 Opsza, zob. Obsza
 Ordynacja Zamoyska 62, 470, 471, 474–476, 484, 487, 488
 Orlean 324, 332
 Orneta (Wormdit) 168
 Orsza 169
 Orsza (rzeka) 168
 Orvieto 327
 Orzechowo 498, 501, 503–506
 Osiek 403
 Ośława 414
 Ossiach (Osiach) 117

Ostenda 274
 Ostra 353
 Ostróda 492, 498
 Ostrog Ducat, zob. Księstwo Ostrogskie
Oświęcim 48, 52, 55, 56
Ottawa 342
 Oudenbosch (Oudenbos) 89
 Ouessant (Wersane) 103
 Ouistreham 520
Oxford 16–20, 22, 25–33, 36, 37, 38–46
 Oxford (Nowa Anglia) 283, 284
 Paary 472
 Pachnamunis 49
 Paclaw (Patzlaw) 414–417
 Palatynat Reński 108, 271
 Palermo 329
 Palestrina 36
 Palestyna 25, 27, 29–31, 33
 Pannonia 19, 111
 Państwo Kościelne 327, 328, 331
 Papendrecht 124
 Parafia bartęzka 498–501
 Parafia bartółtowska 498–500, 502
 Parafia biesowska 498–500, 502
 Parafia biskupiecka 498–500, 502
 Parafia brunswaldzka 498–501
 Parafia butryńska 498–501
 Parafia dywicka 498–501
 Parafia gietkowska 498–501
 Parafia gietrzwałdzka 498–501
 Parafia giławska 498–500, 502
 Parafia gryzlińska 498–501
 Parafia jonkowska 498–501
 Parafia klebarska 498–500, 502
 Parafia klewkowska 498–500, 502
 Parafia kokendorfska 498–501
 Parafia lamkowska 498–500, 502
 Parafia Olsztyn 1 498–501
 Parafia Olsztyn 2 498–501
 Parafia orzechowska 498–501
 Parafia purdzka 498–500, 502
 Parafia ramsowska 498–500, 502
 Parafia sętalska 498–500, 502
 Parafia stańslewska 498–500, 502
 Parafia starowatemborska 498–500, 502
 Parafia sząbarska 498–501
 Parafia sząbrucka 498–501
 Parafia watemborska 498–500, 502
 Parczew 122
 Pardubice (Pardubitz) 313
 Parma 333
 Partia 19
 Paryż (Paris) 84, 98, 99, 136, 142, 331, 344, 349, 353, 434, 436, 450, 518, 579
Paryż (Paris) 18, 21, 22, 25, 27, 29, 32, 37, 40, 43, 117, 142, 145, 193, 342, 372, 436, 441, 442, 446
 Pascataqua 295
 Pasłęk 492
 Pasłęka (Passaria, rzeka) 168
 Passage de la Déroute 515, 516
 Pawlikowice 428
 Pelezjum 48, 49, 53–55
 Pemaquid Point 287
Pennsylvania 298, 302
 Penobscot Bay (Pembrocks Bay) 282, 285
 Pequid Country 288, 290, 296
 Perekop 578, 584
 Persja 53, 109, 315, 581
 Peru (Peruvia) 101, 111
 Perugia 152
Petersburg 216, 217, 228, 229
 Pieczerska Góra 185
 Piekary (Biekary) 426
 Piemont 327
 Pieniężno (Melzak) 168
 Pikardia 102
 Piła 440
 Piłkały 492

- Pilzno (Pilsen) 313, 510, 511
 Pireneje 331
 Pirzyc, zob. Pyrzyce
 Piskorowice 69
 Pisz 492, 498
 Pizydia 19
 Plymouth 288, 290, 296
 Podhorce 330, 413, 415
 Podklanec 537
 Podole 136, 347, 583
 Poitiers 444
 Pokrowska Góra 181, 182, 184, 185,
 188–190, 192, 204, 210, 223, 224
 Pokucie 346, 348
 Polanówka 197
 Pole Marsowe 15
 Polenina (Polone), zob. Myropil
 Polish-Lithuaniana Commonwealth,
 zob. Rzeczpospolita Obojga Na-
 rodów
 Połock 72, 74, 76, 79
 Polska (Polonia, Królestwo Polskie)
 9, 11, 58, 60, 69, 84, 99, 157, 203,
 204, 213, 241, 257, 331, 343–
 345, 351, 352, 357, 383, 433–
 437, 441, 442, 444, 445, 447, 490,
 575, 578, 580, 582, 584, 585, 594
 Polska (II Rzeczpospolita) 474
 Polska (III Rzeczpospolita) 63, 392,
 398, 433, 444, 577, 598, 603, 605
 Polska (Rzeczpospolita Ludowa) 598
 Polska Warmia, zob. Warmia
 Półwysep Apeniński 326–328, 333,
 509, 521
 Półwysep Bałkański 84
 Półwysep Krymski 579, 580
 Półwysep Peloponeski (Morea) 580,
 581, 584, 586
 Półwysep Pirenejski 127
 Półwysep Skandynawski (Scandina-
 vian Peninsula) 375, 382
 Pomerania Elektorska 441
 Pomorzany (Pommerensdorf) 390
 Pomorze (Pomerland) 84, 305, 309,
 312, 365, 383, 392–394, 433,
 441–445
 Pomorze Gdańskie 444
 Pomorze Szwedzkie 383–394, 442
 Pomorze Wschodnie 492
 Pomorze Zachodnie (West Pomer-
 ania) 433, 434, 436–439, 441–445,
 447, 448, 492
 Pompeje 36
 Porta Ottomańska, zob. Turcja
 Portalegre 116
 Portugalia 107, 114–116, 127, 143,
 147, 273, 326, 331
 Posada (Pozada) 406
 Potsdam 438
 Powiat biłgorajski 68
 Powiat borysowski 454
 Powiat chełmski 471, 480, 481
 Powiat czernihowski 349
 Powiat ełcki (Landkreis Lyck) 491,
 492, 494, 498
 Powiat giżycki (Landkreis Lötzen)
 491, 492, 494, 498
 Powiat hrubieszowski 471, 481
 Powiat krasnostawski 477, 480
 Powiat mławowski (Landkreis Sens-
 burg) 491, 492, 494, 498
 Powiat nidzicki (Landkreis Neiden-
 burg) 491, 492, 494, 498–500,
 503
 Powiat olecki 492
 Powiat olsztyński (Landkreis Allen-
 stein) 491, 492, 494, 497–502,
 507
 Powiat ostródzki (Landkreis Osterode)
 491, 492, 494, 498–500, 503
 Powiat piski (Landkreis Johannis-
 burg) 491, 492, 494, 498
 Powiat reszelski (Landkreis Rössel)
 491, 492, 494, 497–500, 503

Powiat siewierski 349
 Powiat szczycieński (Landkreis Orts-
 belg) 491, 492, 494, 498–500, 503
 Powiat włodawski 471
 Pożarowac 581
 Poznań 376, 439, 577, 581, 582, 584,
 593
Poznań 17, 23, 58, 77, 384, 392, 446,
 495, 507, 550, 554, 557, 558,
 562, 572, 581, 587, 592, 593, 608
 Poznańskie 439
 Praga (Praha) 132, 145, 450
Praga (Praha) 312, 319
 Preska 537
 Preszburg, zob. Bratysława
Princeton 17, 19, 22, 26, 29, 43, 44
 Prowansja 325
 Prusy (Prussiae) 128–130, 143, 148,
 157
 Prusy Książęce 331
 Prusy Wschodnie 491–493, 506, 507
 Prusy Zachodnie 439, 492
 Prut 587
 Przemyśl 353
 Przylep (Prilipp) 390
 Przyodrze 440
 Pseł 351, 352
 Psków 374
 Psza, zob. Obsza
 Pszczyzna 233–237, 241
Pszczyzna 233, 237, 243, 261
 Puchaczów 480
 Puck 492
 Puebla 127
Puławy 470, 486
 Puławy 475
 Purda 498, 501, 503–505
 Puszcza Kozienicka 469
 Puszcza Solska 57, 59, 64, 70–72, 75,
 78
 Pyrzyce (Pirzyc, Pyritz) 439, 440, 443
 Querens 273
 Radom 469, 471, 482, 484, 488
Radom 475, 477, 478, 480, 486, 487
 Raduonia 460
 Ragneta 492
 Raguza, zob. Dubrownik
 Rajkowo (Reinkendorf) 388, 390
 Rajowiec 480
 Ramsowo 498, 501, 505
 Ratoszyn 475
 Ratyzbona 118
 Ravels 89
 Rawenna 31, 535
 Rdzina 66–68
 Recja 111
 Regen 108
 Regensburg 134
 Regierungsbezirk Allenstein, zob.
 Rejencja olsztyńska
 Regierungsbezirk Königsberg, zob.
 Rejencja królewiecka
 Reichenhall 108
 Reinkendorf, zob. Rajkowo
 Rejencja gdańska 492
 Rejencja frankfurcka 443
 Rejencja gabińska 492, 493, 498
 Rejencja koszalińska (koźlińska)
 441, 442
 Rejencja koźlińska, zob. rejencja ko-
 szalińska
 Rejencja królewiecka (Regierungs-
 bezirk Königsberg) 492, 493,
 498–500, 503
 Rejencja kwidzyńska 492, 493, 498
 Rejencja olsztyńska (Regierungsbez-
 irk Allenstein) 491–494
 Rejencja stralsundzka 441
 Rejencja szczecińska 441
 Ren 124, 451, 452
 Republika Federalna Niemiec (RFN)
 572
 Republika Genueńska 327, 329
 Republika Wenecka 331

- Reszel 492, 498
 RFN, zob. Republika Federalna Niemiec
 Rhode Island 288, 296
 Riabyna 351, 352
 Ribnitz 437
 Ributitze, zob. Rybotycze
 Rijcke Vorsel 89
 Rijsoord (Rysoirt) 124
 Rimini 328
 Rodos 584
 Rohan (Śródziemie) 552
 Rohatyn 587
 Roma, zob. Rzym
 Romen 353
 Romney 269
 Ronciglione 328
 Rosetta 49, 51, 54
 Rosja 109, 111, 154, 580
 Rosnowa, zob. Różnowa
 Rostok 312, 320
 Rouen (Roüen) 136, 137, 341, 343–350, 355
Rouen 354
 Roxbury 288, 296
Roxbury 290, 301
 Różnowa (Rosnowa) 427–428
 Roztocze Środkowe 57, 65–67, 70–72, 75, 78
 Roztocze Szczepreszyńskie 70, 71
 Roztoka 482
 Roztoki 422, 423
 Ruda 482
 Rudka 481
 Rugia 70, 307, 312, 320, 438
 Rumunia 578, 583, 584, 586, 587
 Rupin 438
 Ruś (Russiae) 84, 109, 111, 348, 352
 Ruś Czerwona (Russia Rubra) 352, 353, 583
 Ruś Zachodnia 452
 Ruskie (Ruska) 422, 423
 Russia Rubra, zob. Ruś Czerwona
 Russiae, zob. Ruś
 Rußbach (Ruspach) 118
 Rybotycze (Ributitze) 407, 408
 Ryki 598
 Ryki, folwark 598
 Rysoirt, zob. Rijsoord
 Rzeczpospolita (idea XIX-wiecznego państwa) 433, 436, 445
 Rzeczpospolita Obojga Narodów (Polish-Lithuanian Commonwealth) 72–74, 98, 136, 141, 175, 176, 205, 213, 214, 230, 323, 325, 328–331, 333, 335, 336, 341, 343, 346, 349, 352, 354–357, 360, 362, 366, 367, 369, 374, 377, 382, 395, 425, 428, 429, 432, 444, 576, 582, 590
 Rzeka Perłowa 114
 Rzeszów 410, 412
 Rzym (Roma) 13–19, 36, 53, 152, 154, 202, 328, 333, 526
Rzym (Rome) 26, 44, 187, 188, 333, 338
 S. Margretn, zob. St. Margerethen
 Saco 295
 Sadbury 288, 293, 296
 Sajczyce 482
 Saka 52
 Saksonia 331
 Salihija 52
 Salmon Falls 294
 Salzach 108
 Salzburg (Saltzburg) 108, 117, 118
 Samigotia, zob. Żmudź
 Samotna Góra (Śródziemie) 551, 552
 San 66–68, 122, 406
 San al-Hadžar al-Kiblija (Tanis) 51
 Sandomierz 60, 74
 Sandwich (Sandtwits) 269, 273, 275, 276
 Sanok (Sanoq) 406, 416

Santander 272
 Sardynia 19, 84, 331
 Sarmacja Europejska 128, 129, 157, 213
 Sárospatak 329
 Saya 586
 Scandinavian Peninsula, zob. Półwysep Skandynawski
 Scheune, zob. Gumieńce
 Schlesien, zob. Śląsk
 Schün, zob. Gumieńce
 Schwandorf 314
 Sciavonía, zob. Słowenia
 Scituate 288, 290, 296
Scottdale 36, 41
 Seforis 36
 sehr hoher Berg, zob. Dziewicza Góra
 Senio 541–543, 547
 Serbia 578, 580, 581, 584, 586
 Sermoneta 328
 Serpa 127
 Serwecz 456, 459, 461
 Sętań 498, 501, 503, 505
 Setúbal (Setuval) 116
 Sevenbergen 89
 Sevenbergen, zob. Siedmiogród
 Severino, zob. Drobeta-Turnu Severin
 Shire (Śródziemie) 554
 Siedliszcze 481
 Siedmiogród (Transylwania, Sevenbergen) 330, 344, 347, 578, 580, 584, 586
 Siena 328
 Siercza (Czirza) 427, 428
 Siewierszczyzna 349
 Silesia, zob. Śląsk
 Sinovica 537
 Skandynawia 360, 375
 Skokloster 217
 Skowronkowa Góra, zob. Żawronkowa Góra
 Skrzypny Ostrów 70
 Słowacja 422
 Słowenia (Sciavonia) 398, 580, 584, 586
 Słucz 349, 350
 Słupsk (Stolp, Słupia) 365, 439, 440
 Słupy Heraklesa 20
 Smoleńsk 175–230
 Smoleńszczyzna (ziemia smoleńska) 349
 Smolno 420
 Smotrycz 98, 99
 Smyrna (Izmir, Smirne) 583
 Sodražica 537
 Solarolo 543
 Söldatskoje, zob. Władyszyno
 Solec nad Wisłą (Solecz) 122
 Sopot (rzeka) 66–68, 75, 79
 Sopron 330
 Sośnica 353
 South Foreland 266
 South Hampton (Nowa Anglia) 283, 284
 Spaine, zob. Hiszpania
 Spider Rock, zob. Drżąca Skała
 Springfield 288, 296
 Squaboag, zob. Brookfielg
 Srebrna 185
 St. Margarethen (S. Margretn) 108
 Stambuł (Konstantynopol) 26, 27, 48, 53, 327, 330, 584
 Stanclewo (Stańslewo) 498, 501, 503, 505, 506
 Stanisławów (Iwano-Frankiowsk) 417, 419, 420, 425
 Stany Zjednoczone (USA) 563, 572, 573
 Stara Bystrica (Bistriza) 118
 Stara Wisła 360, 361, 365, 370
 Stare Wichowo 239
Stargard 440
 Stargard (Starogród, Neustargard) 439, 440, 443

- Starostwo krzeszowskie 62, 63
 Starostwo tarnogrodzkie 70
 Starostwo zamechejskie 60–64, 74–76
 Stary Świat, zob. Europa
 Stary Watembork, zob. Barczewko
 Starykonstantynów (Konstantynów) 350
 Stettin, zob. Szczecin
 Stobno 185, 223
 Stockerau (Stockeraw) 118
 Stockholm, zob. Sztokholm
 Stołp, zob. Słupsk
 Stołupiany 492
 Stradom 358, 360, 362–367, 370, 372, 377, 378
 Stralsund 437, 438
 Strasburg 134
 Strzelce 479, 482
 Strzelice 438
 Stuard Bay, zob. Cape Cod Bay
 Stweczy (poroh) 137–139, 348
 Styria 117, 144, 148, 331
 Sudan (Dangali) 111
 Suła 352
 Sulski (poroh) 137–139, 348
 Supraśl 10, 12, 606
 Susz 492
 Světy Jur (Szent-Görgy) 330
 Swanza 288, 293, 296
 Swiętoje (Kobbelbude) 129, 131
 Syberia (Tartaria) 109, 111
 Sycylia 19, 84, 329, 331
 Synaj 34, 35, 51, 52
 Syria 19, 27, 30, 48, 53, 326
 Sząbarg, zob. Wrzesina
 Sząbruk 498, 503, 504
 Szarawka 62
 Szare Góry (Śródziemie) 551
 Szczebrzeszyn 70
 Szczecin 230, 313, 315, 383, 384, 386–390, 437, 439, 440, 443
 Szczecin (Stettin) 228, 261, 312, 319, 384, 390, 392, 608
 Szczytno 492, 498
 Szent-Görgy, zob. Světy Jur
 Szeszuwa 459
 Szkocja (Scotland) 84, 311, 331
 Szlezwik-Holsztyn 311
 Sztokholm (Stockholm) 84, 179, 180, 331, 357, 360, 366, 375, 385, 389
Sztokholm (Stockholm) 361, 362, 365, 366, 369, 374–376, 379, 545
 Sztum 492
 Szum, zob. Tenwica
 Szwajcaria 331
 Szwecja 111, 203, 204, 213, 336, 357, 362, 383–385, 393, 442
 Szydłowiec 122
 Szylińce 454, 455, 461
 Śląsk (Schlesien, Silesia) 118–122, 129, 132, 241, 257, 263, 313, 331, 445
 Śląsk Austriacki 396
 Środkowy Wschód 109
 Śródziemie 549–560
 Świdnik Duży 478
 Świebodzin 443
 Świerze 481
 Święte Cesarstwo Rzymskie (I Rzesza) 126, 325, 326, 333, 366, 377, 383
 Tabda 36
 Tanew 59, 66–68, 75, 79
 Tanis, zob. San al-Hadżar al-Kiblijja
 Tarasówka 414
 Tarcał 329
Tarnobrzeg 410, 430
Tarnogród 70, 78
 Tarnogród 68, 69
 Tarnopol 140
 Tarnów 403
Tarnowskie Góry 278
 Tartaria, zob. Syberia

Taszyce 428
 Taunton 288, 293, 294, 296
 Tawalszański (poroh) 138, 139, 348
 Tawan 137
 Tczew 492
 Tebaida 579
 Tegernsee 108
 Tenwica (Szum) 66–68, 75, 79
 Terheijden 88
 Teterew 349
 Teteringen 88, 98
 Tharau, zob. Władimirowo
 Thurnhout 89, 90
 Tokaj 329
 Tomaszkowice 428
 Tomaszów Lubelski 70
Toronto 32, 43, 44
 Torre de Belém 116
 Toruń 231, 250, 263, 395
Toruń 254, 263, 426, 429, 430, 444,
 446, 493, 507, 607, 608
 Toskania 327, 331, 366
 Tracja 111
 Transylwania, zob. Siedmiogród
 Trękus (Trynkos) 506
 Trepca (Trebcze) 406
 Trevignano 328
 Triest 539
 Troki 155
 Trydent 327, 333
 Tuchola 492
 Tulln an der Donau (Tuln) 118
 Turcja (Porta Ottomańska) 84, 330,
 331, 336, 337, 354, 355, 366,
 575, 576, 578–580, 583–586,
 588, 591, 592, 594
 Turnhout 89
Turnhout 28, 31, 37, 42, 44
 Turobin 122
 Turyn 28
 Twerdylica 375
 Tybr 20
 Tylża 492
 Tyniec 425, 426
 Tyras, zob. Dniestr
 Ubid 353
 Uhrusk 481
 Ukraina 10, 12, 136, 140, 143, 144,
 148, 341–356, 562, 583, 587
Ulm 50, 55
 Umbria 327
 Uolcklmark, zob. Völkermarkt
 Uppsala 149, 150, 153, 154, 170, 374
Uppsala 362, 366, 380
Urbana 29, 42
 Urzędów 71, 122
 USA, zob. Stany Zjednoczone
 Ustowo (Justow) 390
 Ustroń (Ustronne) 118
 Uszakowo (Brandenburg) 129, 131
 Utrecht 98, 119, 123, 577
Utrecht 266, 279
 Uxellodunum 203, 204
 Västerås 374
 Venezia, zob. Wenecja
 Via Casilina 526, 532
 Viena, zob. Wiedeń
 Vigaun 108
 Villa Farina 116
 Villach 327
 Vilnius, zob. Wilno
 Vimy 512
 Viterbo 328
 Vlimmen 89
 Volhynia, zob. Wołyń
 Völkermarkt (Uolcklmark) 117
 Vovchynets (Wolczinieć) 420
 Walachia, zob. Wołoszczyzna
 Wałcz 492
 Walia 331
 Warmia (Wermland, Ermland, Polska
 Warmia) 130, 489–508
 Warszawa 9, 11, 178, 331, 434, 435,
 445, 469, 493, 542, 561, 573, 599

- Warszawa* (Warsaw) 30, 31, 38, 41, 42, 44, 46, 47, 55, 58, 60, 62, 63, 66, 71, 73, 76–78, 81, 136, 145, 149, 154, 155, 171, 182, 215, 217, 228, 229, 254, 262, 287, 291, 292, 301, 302, 305, 318, 321, 322, 324, 328, 333, 334, 337, 338, 342, 343, 360–362, 379–381, 397, 398, 411, 430, 434, 436, 437, 444, 446, 447, 450, 457, 464, 466, 469, 472, 474, 477, 485, 487, 489, 492, 496, 504, 507, 511, 521, 545, 546, 554, 558, 561, 569, 571, 572, 578, 579, 586–588, 593, 594, 607, 609
Warta 439, 443, 492
Waszyngton 578
Waszyngton (Washington) 36, 45, 538
Watembork, zob. *Barczewo*
Waterloo 36, 41
Wawel 61, 358, 361, 362, 364, 365, 367, 370, 372, 373, 377
Weelde 89
Węgorzewo 492
Węgry (Hungaria) 84, 118, 329–331, 333, 335, 398, 421, 422, 578, 580, 584, 586
Weimar 149, 154, 165
Weimar 48, 55
Wejherowo 492
Węłtawa 313
Wemding 108
Wenecja (Venezia) 331, 366, 575, 578, 579
Wenecja (Venezia) 593
Wermeland, zob. *Warmia*
Wersane, zob. *Ouessant*
West Pomerania, zob. *Pomorze Zachodnie*
Westfalia 384, 393
Wezuwiusz 328
White Hills, zob. *White Mountain National Forest*
White Mountain National Forest (White Hills) 287, 289, 291, 296, 297
Wiar 408
Wiaźma 176
Wiaźmionka 192
Wiązowna 185
Wicenza 327
Wiedeń (Wien, Viena) 118, 326, 331, 396–399, 401, 404–409, 411–424, 426, 427, 578, 580, 584, 588, 599, 600
Wiedeń (Wien, Vindobonae) 27, 31, 40, 37, 396, 401, 402, 430, 431
Wieliczka 395, 426–429, 432
Wielka Brytania 511, 540, 572
Wielkie Księstwo Litewskie 122, 123, 144, 148, 173, 190, 203, 204, 331, 345, 347, 348, 352, 357, 375
Wielkie Księstwo Poznańskie 492
Wielkie Pole 454, 455
Wielkopolska 443
Wieprz 122
Wiesbaden 25, 39
Wiesiołaje 198
Wilnia (Neris) 449–468
Wilno 155, 157, 331, 450, 456
Wilno (Vilnius) 450, 464, 465
Wilszanka 351, 352
Winchelsey 269
Winnica 352
Wirginia 292
Wirowa (Netecza) 67, 68, 75, 79
Wisła 358, 359, 361, 362, 365, 370, 372–374, 379, 425, 442, 444, 492
Wisłoujście (Latarnia) 374
Wiśnicz 409–411
Wiss, zob. *Bischofswiesen*
Władimirowo (Tharau) 129
Władyszyno (Sołdatskoje) 185, 189
Włochy (Italia) 66, 84, 111, 311, 326–328, 330, 331, 398, 511,

- 521, 522, 525, 526, 528, 529,
534, 535, 539, 540, 542, 578, 584
- Włodzimierz 353
- Woerden 124, 125
- Województwo bełskie 350, 353
- Województwo braclawskie 346, 348,
349, 351, 352, 445
- Województwo brzesko-litewskie 445
- Województwo czernihowskie 348,
349, 351, 353, 445
- Województwo inflanckie 445
- Województwo kijowskie 345, 346,
348–353
- Województwo lubelskie 470, 477,
480–482
- Województwo malborskie 441
- Województwo mińskie 445
- Województwo mścisławskie 445
- Województwo nowogródzkie 445
- Województwo podlaskie (Królestwo
Kongresowe) 480
- Województwo podolskie 346–349,
351, 352
- Województwo połockie 445
- Województwo pomorskie 441
- Województwo ruskie 75, 330, 347,
348, 351, 352
- Województwo smoleńskie 445
- Województwo trockie 445
- Województwo wileńskie 445
- Województwo witebskie 445
- Województwo wołyńskie 347–353
- Wojnicz 363
- Wojnicz* 363, 380
- Wojsławice 481
- Wojsza 198
- Wola Mała 413
- Wolcziniec, zob. Vovchynets
- Wolin 70, 439
- Wolne Stanowe Państwo Pszczyń-
skie 231–233, 235, 236, 240, 241,
258, 259, 263
- Wołnickij (Wolniow, poroh) 138,
139, 348
- Wolny (poroh) 138, 139, 348
- Wołoszczyzna (Walachia) 347, 348,
351, 578, 581, 584, 586
- Wołyń (Volhynia) 352, 583
- Wormdit, zob. Orneta
- Woronowa Zapora (poroh) 138, 139,
348
- Worskła 351, 352
- Worsselaer 89
- Wortel 89
- Wrocław (Bresslaw) 120, 121, 242
- Wrocław* (Breslau) 14, 22, 30, 44, 53,
55, 59–61, 65, 69, 71, 74, 76–78,
129, 149, 233–235, 237, 261,
262, 305, 319, 321, 337, 338,
342, 364, 377, 562, 571, 608, 609
- Wrzesina (Sząbarg) 498, 501, 503,
504
- Września 439
- Wyspa Południkowa (El Hierro, Isla
del Meridiano) 578, 579
- Wyspy Danii 70
- Wyspy Kanaryjskie 326, 579
- Wyspy Salomona 317
- Wystruć 492
- Wyżyna Lubelska 66
- Zabrze* 278
- Zachodnia Galicja, zob. Nowa Gali-
cja
- Zafra 127
- Zagórze 414, 416
- Zahvizdya (Zagwosdje) 420
- Zalew Kuroński 167
- Załuże 414
- Zamch 57–75, 78, 79
- Zameszki 62
- Zamość 62, 63, 122, 408, 417–419,
425
- Zamość* 470
- Zamostec 537

- Zaporże 345
 Zarzecze (Zarczeca) 411
 Zaslav Ducat, zob. Księstwo Zaslawskie
 Zatoka Neapolitańska 329
 Zatoka Sekwany (Bay de Seine) 515, 516
 Zatoka Suezka (Arabian Gulf) 49
 Zatoka Wenecka 578, 579, 584
 Zawałów 474
 Zawichost 122
 Zbaraż 140, 335, 349, 411, 413, 414
 Zelandia 155
 Zerbst 335
 Zevland, zob. Ceylon
 Ziemia czernihowska, zob. Czernihowszczyzna
 Ziemia kłodzka 119
 Ziemia lubelska 470
 Ziemia przemyska 69
 Ziemia pszczyńska 231–233, 235, 236, 240, 258, 259
 Ziemia smoleńska, zob. Smoleńszczyzna
 Ziemia Święta (Holy Land) 25, 29, 31, 32, 34–36, 46
 Zimarice, zob. Žimarice
 Zjednoczone Prowincje (Holandia, Dutch Republic) 87, 90, 96, 106, 155, 265, 267, 273, 275–277, 280, 311, 331, 375, 517
 Złota Nitka (Rdzina) 67, 68
 Złotów 492
 Zolhaus 126
 Zwiahel, zob. Nowogród Wołyński
 Zwiędle Wrzosowiska (Śródziemie) 551
 Zwierzyniec 70, 471
Zwierzyniec 470
 Žerotín 120
 Žimarice (Zigmarice) 537
 Źródła Tanwi 71
 Żalin 481
 Żarnów 362
 Żaworonkowa Góra (Skowronkowa) 189, 190, 192, 196, 208, 210, 211, 216, 223, 224
 Żeborów 140
 Żdanów 418
 Żelazne Wzgórza (Śródziemie) 551
 Żmudź (Samigotia) 158
 Żytomierz 350
 Львів, zob. Lwów
 Минск, zob. Mińsk
 Нью-Йорк, zob. Nowy Jork